

І. ПРОГРАМА
підготовки лікаря в клінічній ординатурі Національного медичного
університету імені О.О. Богомольця
за спеціальністю ”ортопедія та травматологія”

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підготовка спеціалістів ортопедів-травматологів у клінічній ординатурі при Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця здійснюється у відповідності з Положенням про клінічну ординатуру.

Основним завданням клінічної ординатури є поглиблення професійних знань, підвищення рівнів умінь та навичок лікаря-спеціаліста за його лікарським фахом з метою підготовки висококваліфікованого лікаря для самостійної роботи в закладах охорони здоров'я. (З Положення про клінічну ординатуру, затвердженого наказом МОЗ України 29.01.98 № 12).

Термін навчання в клінічній ординатурі - два роки. Для іноземних громадян тривалість навчання може бути подовжена на 1-2 роки.

Підготовка клінічних ординаторів з числа іноземних громадян здійснюється українською або російською мовою. На навчання до клінічної ординатури приймаються тільки лікарі, які вільно володіють українською або російською мовою.

Підготовка клінічних ординаторів проводиться в основному на клінічних базах кафедри травматології та ортопедії НМУ ім. О.О. Богомольця у відповідності з індивідуальним планом навчання, що складається на основі Типового плану підготовки лікаря в клінічній ординатурі.

В клінічну ординатуру з ортопедії і травматології зараховуються на підставі вступного іспиту випускники вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації після проходження інтернатури за фахом та трирічним стажем роботи. На позачергове зарахування в клінічну ординатуру мають право лікарі після закінчення інтернатури, які закінчили вищий медичний заклад з червоним дипломом або за клопотанням чи рекомендаціями вченої Ради вищого навчального закладу.

Типовим навчальним планом підготовки лікаря-клінічного ординатора за спеціальністю “Ортопедія і травматологія” протягом дворічного періоду (24 місяця) передбачено: навчання на кафедрі ортопедії і травматології 2960 годин та на суміжних кафедрах 1000 годин. В тому числі: перший рік навчання – основна спеціальність 1540 годин, суміжні дисципліни – 440 годин. Другий рік навчання – основна спеціальність 1420 годин, суміжні дисципліни – 560 годин.

За весь період підготовки в клінічній ординатурі лікар-клінічний ординатор повинен оволодіти певним переліком практичних навичок і оперативних втручань. В даному переліку передбачено три рівні засвоєння матеріалу: 1-й рівень (+) – ознайомлення з даним питанням; 2-й (++) – уміння застосовувати набуті знання і навички при курації хворих, виконувати операції чи їх окремі

етапи; 3-й (+++) – уміння самостійно застосовувати набуті знання та навички в обстеженні, діагностиці і лікуванні хворих.

При необхідності клінічні ординатори можуть бути направлені для навчання за домовленістю з адміністрацією в інші лікувальні заклади міста.

Теоретична підготовка клінічних ординаторів здійснюється в процесі відвідування лекцій та семінарських занять, самостійної роботи над рекомендованою літературою, участі в клінічних обходах, які проводять завідувач кафедри травматології та ортопедії, завідувачі відділень, участі в щотижневих конференціях по узгодженню плану лікування хворих, участі в консультаціях, які проводять завідувачі відділень, участі в семінарах, конференціях та інших форумах, участі в роботі “Днів травматолога”, участі в засіданнях Київського обласного відділення Всеукраїнського наукового товариства ортопедів-травматологів.

Практична підготовка клінічних ординаторів здійснюється шляхом самостійної курації хворих у відділеннях лікарень де розташована клінічна база кафедри травматології та ортопедії з першого дня роботи, участі в чергуваннях як у звичайні так і в ургентні дні у відповідності з графіком, докладів хворих під час обходів відділень та чергувань, участі в операціях, що проводяться як в плановому так і в ургентному порядку, під керівництвом фахівців відділень і самостійно, безпосередньої участі в роботі перев’язочної, гіпсового залу, маніпуляційної, участі в прийомі хворих в консультативно-діагностичних відділеннях, навчання в інших лікувальних установах міста у відповідності з індивідуальним планом підготовки.

Суміжні клінічні дисципліни вивчаються у порядку відвідування лекцій, участі у семінарських заняттях і безпосередньо під час роботи у лабораторіях та відповідних підрозділах лікувальних закладів. Для щоденного керівництва практичною підготовкою клінічні ординатори прикріплюються до найбільш досвідчених спеціалістів відділень, які відповідають за рівень та якість набутих клінічним ординатором професійних навиків.

Контроль за якістю засвоєння програмного матеріалу клінічними ординаторами проводиться шляхом щотижневої співбесіди з ними керівником відділення та завідувачем кафедри. Після закінчення терміну навчання у відділенні клінічні ординатори складають залік завідувачу кафедри, професорам кафедри та керівникові відділення. Після окремих курсів програми проводять контроль знань за рахунок годин, відведених для семінарських занять у формі заліків. В кінці кожного навчального року клінічні ординатори проходять атестацію. Звіт про проведену роботу з оцінкою керівника кафедри та відділення та їх візою подається до відділу клінічної ординатури.

1. Загальні знання та уміння, які повинен засвоїти клінічний ординатор за спеціальністю „ортопедія та травматологія”.

ПРЕДМЕТ ТРАВМАТОЛОГІЇ ТА ОРТОПЕДІЇ, ТРАВМАТИЗМ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТРАВМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Травматологія та ортопедія як наука. Історія розвитку травматології та ортопедії. Роль вітчизняних і зарубіжних вчених в розвитку травматології та ортопедії (М.І.Пирогов, Г.І.Турнер, Р.Р.Вреден, К.Ф.Вегнер, М.І.Ситенко, М.П.Новаченко, Б.П.Попов, А.П.Котов, В.О.Маркс, М.М.Пріоров, М.В.Волков, О.О.Корж, М.М.Волкович, К.М.Клімов, О.Г.Єлецький, Ф.Р.Богданов, Е.Г.Склярєнко, Б.К.Бабіч, В.Д.Чаклін, Т.С.Зацепін, Г.А.Ілізаров, А.Паре, Т.Кохер, А.Лоренц, Л.Белер, Кюнчер та ін.).

Досягнення сучасної травматології та ортопедії як науки.

Травматизм як соціально-економічна проблема. Класифікація травматизму. Організація ортопедо-травматологічної та протезно-ортопедичної допомоги в Україні. Профілактика травматизму. Травматологічна допомога в умовах надзвичайних ситуацій і масового надходження потерпілих.

Медична статистика, її завдання. Статистичні показники травматизму, ортопедичної захворюваності, інвалідності, смертності. Показники діяльності лікувально-профілактичних закладів

МЕТОДИКА ОБСТЕЖЕННЯ ОРТОПЕДО-ТРАВМАТОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ

Оцінювання загального стану хворого. Анамнез. Механізм травми.

Клінічне обстеження опорно-рухового апарату: огляд, пальпація, вимірювання, оцінка порушень функцій. Діагностика пошкоджень крупних кровоносних судин і нервів.

Допоміжні методи обстеження апарату опори і руху: рентгенологічне дослідження, електрофізіологічні методи дослідження, артроскопічне дослідження, лабораторні дослідження та ін. Методи клінічної біохімії, імунології, патогістоморфології, патофізіології у діагностиці стану хворого та перебігу патологічного процесу. Клінічна біомеханіка. Використання електронно-обчислювальних машин для діагностики захворювань і травм опорно-рухового апарату.

Особливості діагностики при множинних та поєднаних пошкодженнях.

Поняття про травму як про загальне пошкодження організму. Кровотеча, крововтрата, травматичний шок, гостра дихальна недостатність. Синдром тривалого здавлювання. Гостра ниркова недостатність та гепаторенальний синдром як ускладнення при тяжких травмах. Жирова емболія. Тромбоз судин. Нейротравма. Черепно-мозкова травма.

АНЕСТЕЗИОЛОГІЯ ТА РЕАНІМАЦІЯ

Основні принципи та методи реанімації при пошкодженнях. Інфузійна терапія, новокаїнові блокади, імобілізація; корекція порушень дихання, метаболічних порушень, порушень мікроциркуляції, гормональна терапія.

Особливості реанімації при тромбозах, тромбемболії та жировій емболії: вагосимпатична блокада, інфузія глюкозо-новокаїнової суміші, низькомолекулярних плазмозамінювачів. Показання до штучної вентиляції легенів.

Знеболювання в травматології та ортопедії. Анестезія в місці перелому, інфільтраційна анестезія, футлярна анестезія, внутрішньовенна (внутрішньокісткова) регіональна анестезія, проводникова анестезія нервових сплетень і периферичних нервів, спинномозкова, передуральна анестезія.

Загальне обезболювання: внутрішньовенний наркоз, масочний наркоз, ендотрахеальний наркоз.

Особливості дитячої анестезіології.

2. Спеціальні знання та уміння, які повинен засвоїти клінічний ординатор за спеціальністю „ортопедія та травматологія”.

СПЕЦІАЛЬНА ТРАВМАТОЛОГІЯ

РАНИ, ТЕРМІЧНІ ПОШКОДЖЕННЯ, ІНФЕКЦІЙНІ УСКЛАДНЕННЯ ПРИ ТРАВМАХ

Вчення про рани. Класифікація ран. Первинна хірургічна обробка ран. Показання та протипоказання до накладення судинного шва. Пластика судин. Шов нерву. Принципи лікування ран у відповідності до періодів раневого процесу. Хірургічне лікування ран, ускладнених інфекцією. Антибактеріальна терапія, хіміотерапія, ензимотерапія.

Вогнепальні рани. Основні принципи лікування вогнепальних ран.

Термічні пошкодження. Опіки, їх класифікація. Патогенез і клініка опікової хвороби. Основні принципи та методи загального та місцевого лікування опіків. Опіки при комбінованих ураженнях.

Відмороження, їх класифікація. Принципи лікування відмороження. Загальне охолодження (замерзання), принципи лікування.

Інфекційні ускладнення при травмах. Гнійна інфекція: флегмони, абсцеси, остеомієліти, сепсис. Ранове виснаження. Анаеробна інфекція. Стівінгтон. Основні принципи профілактики та лікування професійних ускладнень.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ПЕРЕЛОМИ ТА ВИВИХИ

Класифікація переломів. Вивихи, їх види. Сучасні принципи та методи лікування переломів. Консервативні методи. Показання до остеосинтезу, методи фіксації відламків. Основні закономірності репаративної регенерації кісткової тканини в процесі лікування переломів. Порушення процесу

регенерації кісток. Методи стимуляції остеогенезу. Лікування незрослих переломів і несправжніх суглобів. Інфекційні ускладнення при переломах. Переломи, що неправильно зрослися. Анкілози та контрактури як ускладнення переломів. Патологічні переломи.

ПОШКОДЖЕННЯ ВЕРХНІХ КІНЦІВОК

Переломи лопатки. Діагностика. Лікування. Переломи ключиці. Діагностика. Лікування. Вивихи ключиці. Застарілі вивихи ключиці. Діагностика. Лікування. Переломи плечової кістки. Пошкодження м'язів плеча. Пошкодження променевого нерву. Незростлі переломи та несправжні суглоби плеча. Діагностика та лікування переломів плеча та їх наслідків. Вивихи плеча. Супутні пошкодження при вивихах плеча. Застарілий вивих плеча. Звичайний вивих плеча. Діагностика. Лікування.

Вивихи передпліччя. Переломо-вивихи передпліччя. Переломи кісток передпліччя. Незростлі переломи та несправжні суглоби кісток передпліччя. Діагностика та лікування пошкоджень передпліччя. Пошкодження ліктьового суглобу. Особливості відновного лікування при пошкодженнях ліктьового суглобу.

Переломи та вивихи кісток зап'ястя. Застарілі вивихи кісток зап'ястя. Діагностика. Лікування. Ускладнення переломів човноподібної кістки кисті, оперативне лікування. Синдром карпального каналу, діагностика, лікування. Пошкодження сухожилків, діагностика, показання до оперативного лікування. Особливості первинної хірургічної обробки поранень кисті та пальців кисті. Шкірна пластика при пошкодженнях кисті.

ПОШКОДЖЕННЯ НИЖНІХ КІНЦІВОК

Вивихи стегна, класифікація. Ускладнені вивихи стегна. Переломо-вивихи стегна, особливості діагностики. Вправлення вивихів стегна. Оперативне лікування вивихів, що не вправляються, та переломо-вивихів. Імобілізація після вправлення вивихів. Ускладнення. Асептичний некроз голівки стегнової кістки, коксартроз.

Переломи стегнової кістки. Переломи шийки стегнової кістки. Вертлюжні переломи. Переломи діафізу стегнової кістки. Діагностика. Лікування. Несправжні суглоби, незростлі переломи, сповільнена консолидація та їх лікування. Вивихи гомілки. Вправлення, імобілізація.

Переломи кісток гомілки. Діагностика. Лікування. Ускладнення. Незростлі переломи, несправжні суглоби, оперативне лікування.

Переломи наколінка. Діагностика. Лікування.

Внутрішньосуглобові пошкодження нижньої кінцівки. Переломи виростків стегнової кістки. Переломи виростків великогомілкової кістки. Пошкодження гомілковостопного суглоба: пошкодження зв'язок, переломи кісточок, переломо-вивихи стопи. Діагностика. Лікування: консервативне,

показання до оперативного лікування, способи фіксації відламків. Ускладнення переломів та їх лікування.

Пошкодження стопи. Вивихи кісток стопи: піднадп'ятковий вивих, вивих в суглобах Шопара та Лісфранка, вивихи пальців і фаланг пальців. Переломи кісток стопи: надп'яtkової кістки, п'яtkової кістки, кісток заплесна, кісток плесна. Асептичний некроз надп'яtkової кістки після її переломів та вивихів. Діагностика та лікування вивихів та переломів кісток стопи.

АМПУТАЦІЇ КІНЦІВОК

Фасціопластичні, тендофасціопластичні та міопластичні способи ампутацій та реампутацій. Кістково-пластичні ампутації за Пироговим, Грітті-Шимановському, Сабанеєвута ін. Екзартикуляції кінцівок. Показання до ампутацій, вибір рівня, підготовка кукси до протезування, експреспротезування. Захворювання кукси, їх лікування.

ПОШКОДЖЕННЯ ХРЕБТА

Механізми пошкоджень хребта: сгибальний, сгибально-обертальний, вертикально-компресійний, розгибальний.

НЕУСКЛАДНЕНІ ПОШКОДЖЕННЯ

Пошкодження шийного відділу хребта. Підвивихи, вивихи, переломи-вивихи. Переломи I-II шийних хребців. Перелом зубоподібного відростка II шийного хребця. Згибальні та розгибальні переломи III-VIII шийних хребців. Компресійні оскольчасті переломи тіл шийних хребців. Пошкодження зв'язок і міжхребцевих дисків шийних хребців. Діагностика пошкоджень шийного відділу хребта, консервативне та оперативне лікування.

Пошкодження грудних та поперекових хребців. Стабільні пошкодження задніх відділів хребта: розриви недостистої та міжкостистої зв'язок, переломи остистих і поперечних відростків, переломи дужок. Стабільні пошкодження передніх відділів хребта: компресійний клиноподібний та компресійний оскольчастий переломи тіл хребта, розриви дисків. Нестабільні пошкодження: вивихи, переломи-вивихи, травматичний спонділолітез. Діагностика пошкоджень грудного та поперекового відділів хребта, консервативне та оперативне лікування.

УСКЛАДНЕНІ ПОШКОДЖЕННЯ

Основні синдроми ураження спинного мозку та його корінців при травмах хребта. Клінічна неврологічна діагностика, спинно-мозкова пункція, лікворо-динамічні проби.

Показання до ламінектомії, техніка ламінектомії.

Корекція дихальної недостатності та профілактики пневмоній при пошкодженнях шийного відділу спинного мозку. Профілактика та лікування пролежнів та інфекційних пошкоджень сечовивідних шляхів.
Реабілітація хворих з пошкодженнями хребта.

ПЕРЕЛОМИ ТАЗА

Класифікація переломів таза. Крайові переломи, переломи таза без порушення цілості тазового кільця, переломи таза з порушенням цілості тазового кільця, переломи кульшової западини, переломи таза з пошкодженням його органів. Лікування переломів таза.

Частота та особливості перебігу травматичного шоку при переломах таза, роль крововтрати.

Принципи максимально зберігальної транспортування та остеження хворих з переломами таза. Діагностика пошкодження тазових органів. Діагностика поєднаних пошкоджень органів черевної порожнини. Оперативне лікування пошкоджень тазових органів. Показання та протипоказання до первинного шва уретри.

СПЕЦІАЛЬНА ОРТОПЕДІЯ

Класифікація ортопедичних захворювань. Організація ортопедичної допомоги в Україні. Профілактика вроджених та набутих деформацій. Раннє виявлення деформацій у дітей, раннє їх лікування консервативними методами, показання до оперативного лікування.

Особливості обстеження ортопедичних хворих. Огляд, пальпація, вимірювання довжини та окружності кінцівок, вимірювання амплітуди рухів в суглобах за допомогою кутовимірювача, електрофізіологічні дослідження. Методи рентгенологічного дослідження.

ОСНОВНІ МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ ОРТОПЕДИЧНИХ ХВОРИХ

Консервативні методи. Одномоментні та етапні редресації, лікувальна гімнастика, масаж, фізіотерапевтичне лікування, курортне лікування.

Оперативні методи лікування в ортопедії. Операції на м'яких тканинах і витинання рубців, різні види шкірної пластики, фасціотомії, міотомії, підкірні та відкриті тенотомії, теноліз, тенодез, видовження та вкорочення сухожилків, переміщення сухожилків, невротомії, невроліз, шов нервів. Операції на кістках: різні види остеотомій, резекції кісток, різні види кісткової пластики. Операції на суглобах: артротомії, синовектомії, резекції суглобів, артродез, артропластика, ендопротезування. Компресійно-дистракційний остеосинтез в ортопедії.

ПРИРОДЖЕНІ ТА НАБУТІ ОРТОПЕДИЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Деформації верхніх кінцівок. Синдактилія, полідактилія, криворукість (хвороба Маделунга). Деформація нижніх кінцівок. Недорозвиток і псевдоартроз стегнової та гомілкових кісток. Хвороба Блаунта.

Рахіт. Рахітичні деформації кісток.

Дисплазія кульшового суглоба і вивих стегна. Етіологія і патогенез природженого вивиху стегна. Принцип ранньої діагностики і лікування природженого вивиху стегна. Клініко-рентгенологічна діагностика. Дифференційна діагностика дисплазії та вродженого вивиху стегна з іншими захворюваннями. Консервативне лікування у віці до 1 року, консервативне лікування у віці від 1 року до 3 років. Вивихи, що не вправляються. Оперативне лікування, принципи післяопераційного лікування. Ускладнення та їх профілактика.

Клишоногість. Класифікація. Етіологія. Клініко-рентгенологічна діагностика. Консервативне та хірургічне лікування.

Кривошия. Форми кривошії. Розвиток вторинних деформацій. Рання діагностика. Консервативне і оперативне лікування. Хвороба Шпренгеля. Високе стояння лопатки. Крилата шия.

Вади розвитку хребтового стовпа. Розщеплення хребтового стовба, вроджена спинномозкова грижа. Сакралізація. Люмбалізація. Спонділоліз, спонділолістез. Діагностика. Лікування.

Сколіоз. Етіологія та патологічна анатомія сколіозу. Класифікація. Клініко-рентгенологічна діагностика. Консервативне лікування, роль спеціалізованих шкіл-інтернатів. Оперативне лікування сколіозу. Ускладнення, профілактика.

Дитячий церебральний параліч. Хвороба Літтля. Спастична геміплегія. Клініка, діагностика. Консервативне лікування. Оперативне лікування (нейротомії за Штоффелем, Зелігом, операції на сухожилках, м'язах, кістках і суглобах).

Поліомієліт. Стадії захворювання та ортопедична профілактика деформацій. Лікувальна гімнастика, масаж, фізіотерапевтичне лікування. Наслідки поліомієліту. Оперативне лікування наслідків поліомієліту: сухожилкова та сухожилково-м'язова пластика, філодези, остеотомії, артрорези, артрорізи. Принципи соціальної реабілітації хворих із стійкими ортопедичними деформаціями.

Акушерські паралічі. Параліч Дюшен-Ерба, Детерін-Клюмпке, змішаний тип. Діагностика. Методи лікування.

Деформації внаслідок травматичного та інфекційного ураження опорно-рухового апарату. Переломи, які неправильно зрослися, анкілози, розхитані суглоби, патологічні вивихи. Контрактури суглобів, їх класифікація. Принципи консервативного та оперативного лікування.

Деформуючі артрози. Класифікація. Етіологія. Діагностика. Консервативне лікування. Оперативне лікування і операції на м'яких тканинах, остеотомії, артропластика, артродези. Показання та вибір методу лікування. Коксартроз. Етіологія та патогенез. Стадії перебігу захворювання. Клініко-рентгенологічна діагностика. Консервативне лікування. Оперативне лікування: артропластика, остеотомія за Мак-Марреєм, моделююча артропластика з остеотомією стегнової кістки за М.І.Кулішем, ендопротезування, артродез.

Ревматоїдний артрит. Етіологія, патогенез. Клініко-анатомічні стадії. Діагностика. Консервативне лікування. Хірургічні методи лікування: синовектомія, коригуючі операції, ендопротезування суглобів. Подагричні артрити. Діагностика. Лікування.

Остеохондропатії. Етіологія та патогенез. Стадії розвитку захворювання за М.П.Новаченком. Клініко-рентгенологічна діагностика. Особливості локалізації (хвороби Пертеса, Шлаттера, Кеніга, Келе-ра I та II, Гаглунда-Шинця, Кальве, Шейермана-Мау). Лікування.

Запальні та дегенеративні захворювання хребта. Анкилозуючий спондилоартрит (хвороба П'єр Марі - Штрюмпель - Бехтерева). Форми захворювання. Принципи консервативного та оперативного лікування.

Остеохондроз. Етіологія та патогенез. Клініко-рентгенологічна діагностика. Додаткові дослідження (комп'ютерна томографія, ЯМР). Неврологічна симптоматика. Консервативне лікування: витягування, новокаїнові блокади, закриті внутрішньодискове введення лекозиму (папаїну), мануальна терапія, фізіотерапія, лікувальна гімнастика, корсети. Оперативне лікування: дискектомія, спонділодези.

Спондилоз, спондилоартроз. Етіологія та патогенез. Діагностика. Лікування.

Статичні деформації стоп. Анатомо-функціональні особливості стопи. Методики дослідження та оцінка стану стопи: клінічне дослідження, подометрія, плантографія, контурографія, рентгенографія. Клініко-рентгенологічні змінювання стопи при її статичних деформаціях. Плоска стопа. Поперечно-розпластана стопа і вальгусна відхилення I пальця. Молоткоподібні пальці. Шпора п'яtkової кістки. Причини виникнення, діагностика, лікування. Особливості ортопедичного забезпечення при статичних деформаціях стоп. Питання профілактики статичних деформацій стоп.

Плече-лопатковий периартрит. Епикондилит. Стилоїдит. Стенозуючі лігаментити: хвороба Де Кервена, "клацаючий палиць" (хвороба Нота). Діагностика. Консервативне та оперативне лікування. Контрактура Дюшюїтрена, оперативне лікування.

Гигроми, підколінна гигрома (киста Бекера).

Бурсити. Бурсит ліктьового відростка, препателлярний бурсит, інфрапателлярний бурсит, ахілобурсит. Консервативне та оперативне лікування. Гіперпаратиреоїдна остеодистрофія (хвороба Реклінгаузена). Клініка. Біохімічні зміни. Рентгенологічна картина. Принципи лікування.

Недосконалий остеогенез кісток.

Обезобразуюча остеодистрофія (хвороба Педжета). Патологічні переломи при хворобі Педжета, малігнізація.

Пухлини кісток. Доброякісні та злоякісні. класифікація доброякісних та злоякісних пухлин. Етіологія та патогенез. Діагностика пухлин кісток, диференційна діагностика; клініко-рентгенологічна діагностика, пункційні бопсії. Лікування: консервативне, оперативне та комбіновані методи. Променева терапія, хіміотерапія.

Остеомієліт. Гематогенний остеомієліт. Клінічні форми. Діагностика, лікування. Оперативне лікування хронічного остеомієліту. Внутрішньокістковий абсцес Броді, діагностика, оперативне лікування. Склерозуючий остеомієліт Гарре, діагностика, лікування. Післятравматичний та вогнепальний остеомієліт (гострий та хронічний).

Клінічні симптоми, рентгенологічна діагностика. Принципи комплексного лікування остеомієліту.

Кістково-суглобовий туберкульоз. Патогенез і патологічна анатомія. Класифікація. Клініко-рентгенологічна діагностика туберкульозу кісток і суглобів. Диференційна діагностика. Принципи комплексного лікування.

Туберкульозний спондиліт, туберкульозний коксит, туберкульозний гоніт; інші локалізації кістково-суглобового туберкульозу. Особливості клінічної картини і лікування кістково-суглобового туберкульозу різних локалізацій.

Артропатії, етіологія, діагностика, лікування.

Сифіліс кісток і суглобів. Класифікація сифілітичних уражень кісток. Клініко-рентгенологічна діагностика, лікування.

ОСНОВИ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ ОРТОПЕДО-ТРАВМАТОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ

Методика побудови діагнозу, лікарська етіка та деонтологія стосовно до задач медико-соціальної експертизи. Тимчасова непрацездатність при травмах і захворюваннях кістково-м'язової системи. Критерії визначення строків тимчасової непрацездатності. Інвалідність внаслідок травм і захворювань кістково-м'язової системи. Критерії встановлення груп інвалідності хворим з наслідками травм і захворюваннями опорно-рухового апарату.

Поняття про реабілітацію. Основні принципи та види реабілітації. Система організації реабілітації в Україні. Медична реабілітація хворих з наслідками травм і захворюваннями кістково-м'язової системи, її можливості та роль в загальній системі реабілітації.

Лікувальна гімнастика, масаж. Види масажу. Показання та протипоказання до масажу. Фізіотерапевтичні методи лікування, його види. Механотерапія. Бальнеотерапія. Інші методи фізіофункціонального лікування. Трудотерапія.

3. Практичні навички, які повинен засвоїти клінічний ординатор за спеціальністю „ортопедія та травматологія”.

1. Організація прийому травматологічних хворих по ургенту і для планового лікування.
2. Методи обстеження травматологічних хворих.
3. Техніка первинної хірургічної обробки рани.
4. Техніка закритої одномоментної репозиції при переломах кісток кінцівок.
5. Репозиція відламків за допомогою апаратів.
6. Вправлення вивихів плеча (способами Кохера, Гіппократа, Мотта), передпліччя, пальців кисті; стегна (за Кохером, Джанелідзе); гомілки, стопи, пальців стопи.
7. Гіпсова техніка: накладення лангетних і лангетно-циркулярних пов'язок, тугорів, кокситних, торакобрахіальних і торакокраніальних та інших видів гіпсових пов'язок, корсетів.
8. Техніка скелетного, демпферного, клейового та липкопластирного витягання. Репозиція переломів за допомогою скелетного та демпферного витягання.
9. Техніка остеосинтезу при переломах кісток кінцівок за допомогою різноманітних фіксаторів.
10. Техніка накладення компресійно-дистракційних та стержньових апаратів для зовнішньої фіксації відламків.
11. Методика функціонального лікування переломів кісток кінцівок.
12. Техніка шву сухожилків. Сухожилкові шви Беннеля у різних модифікаціях, Кюнео, Розова, Пугачова, Коша та ін.
13. Методики відновлення цілості сухожилків. Первинна distraкційна тенопластика, вторинна distraкційна тенопластика, пластика сухожилків ауто-, ало- і ксенотрансплантатом.
14. Шов нерву.
15. Шкірна пластика.
16. Техніка трепанації кістки та секвестректомія при остеомієліті.
17. Пункція суглобів.
18. Артротомія колінного суглоба. Меніскектомія. Пластика зв'язок колінного суглоба.
19. Остеотомії.
20. Кісткова аутопластика.
21. Ампутація, реампутація, експрес-протезування.
22. Декомпресивна ляміноктомія із стабілізуючим спондилодезом.
23. Мануальна терапія.
24. Паравертебральна блокада.
25. Пресакральна блокада.
26. Визначення тактики та методів реабілітації хворих на дегенеративно-дистрофічні захворювання і хворих з наслідками травм опорно-рухового апарату.

4. Орієнтовний тематичний план навчання в клінічній ординатурі.

Тематичний план охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних лікарю-ортопеду-травматологу для самостійної роботи з надання кваліфікованої ортопедо-травматологічної допомоги хворим і потерпілим. Програму побудовано за системою блоків. Основними блоками є 11 курсів програми. Суміжними з 12 по 24 курси. Курс – відповідно самостійна частина програми, в якій подано значну за обсягом теоретичну інформацію з певної галузі ортопедії та травматології або суміжних дисциплін. Курси розбито на розділи. Для полегшення орієнтації у програмі та впорядкування інформації, що міститься в ній, курси і розділи закодовано.

Код курсу і розділу	Назва курсу і розділу
01.	Організація ортопедо-травматологічної допомоги
01.1.	Організація травматологічної і ортопедичної допомоги в Україні.
01.2.	Лікарська трудова експертиза і реабілітація.
02.	Загальні питання травматології і ортопедії
02.1.	Загальні зміни в організмі при травмі. Регенерація кісткової тканини у різні вікові періоди.
02.2.	Методи обстеження і лікування травматологічних хворих.
02.3.	Рани, клініка і лікування.
02.4.	Первинні і вторинні ампутації
03.	Окремі питання травматології.
03.1.	Відкриті пошкодження кісток і суглобів.
03.2.	Пошкодження плечового поясу і верхньої кінцівки
03.3.	Пошкодження нижньої кінцівки
03.4.	Вивихи
03.5.	Пошкодження грудної клітини
03.6.	Пошкодження хребта
03.7.	Пошкодження кісток тазу
03.8.	Множинні переломи і поєднанні пошкодження
03.9.	Здавлення м'яких тканин
03.10.	Травматичний шок
03.11.	Кісткова і шкірна пластика в травматології та ортопедії
04.	Природжені захворювання опорно-рухового апарату
04.1.	Вроджені захворювання шиї і грудної клітки
04.2.	Вроджені захворювання і деформації хребта
04.3.	Вроджені деформації верхньої кінцівки і нижньої кінцівки
05.	Набуті захворювання опорно-рухового апарату
05.1.	Гострі і хронічні неспецифічні захворювання кісток і суглобів

- 05.2. Переломи, що не зрослися, псевдоартрози
- 05.3. Захворювання м'язів, сухожиль, суглобових сумок
- 05.4. Паралітичні деформації
- 05.5. Сколіоз, кіфоз
- 05.6. Захворювання плечового, ліктьового і променево-запясткового суглобів

- 05.7. Захворювання кульшового і колінного суглобів
- 05.8. Захворювання ступні і пальців
- 05.9. Захворювання гомілки, гомілково-ступневого суглобів

06. Кісткова патологія

- 06.1. Пухлини кісток
- 06.2. Диспластичні процеси в кістках
- 06.3. Остеохондропатії
- 06.4. Дистрофічні та атрофічні процеси в кістках.

07. Дегенеративні і неспецифічні запальні захворювання кісток, суглобів та хребта

- 07.1. Дегенеративні і хвороби хребта
- 07.2. Запальні неспецифічні хвороби хребта
- 07.3. Захворювання великих суглобів
- 07.4. Запальні специфічні захворювання кісток та суглобів

08. Остеосинтез в травматології та ортопедії

- 08.1. Характеристика металів, сплавів, конструкцій, що вживаються як імплантат
- 08.2. Система остеосинтезу АО "Польді", "Ескулап" та інші.

09. Компресійно-дистракційний метод в травматології і ортопедії

- 09.1. Теоретичні питання компресійно-дистракційного остеосинтезу.
- 09.2. Компресійно-дистракційний остеосинтез в травматології.
- 09.3. Компресійно-дистракційний остеосинтез при наслідках травм.
- 09.4. Компресійно-дистракційний остеосинтез в ортопедії.

10. Реабілітація травматологічних і ортопедичних хворих.

Протезування

- 10.1. Загальні питання реабілітації
- 10.2. Методи медичної реабілітації.
- 10.3. Медична реабілітація хворих з набутими і природженими захворюваннями опорно-рухового апарата.
- 10.4. Медична реабілітація хворих з пошкодженнями кісток і суглобів (переломи і вивихи).
- 10.5. Медична реабілітація хворих після ампутації верхньої і нижньої кінцівок.
- 10.6. Протезування.

11. Етика і деонтологія в професійній діяльності лікаря

Суміжні дисципліни

- 12. Топографічна анатомія і оперативна хірургія**
- 13. Анестезіологія і реанімація**
- 14. Опіки**
- 15. Нейрохірургія**
- 16. СНІД і вірусні гепатити**
- 17. Клініка, діагностика і лікування невідкладних станів**
- 18. Радіаційна медицина**
- 19. Медична статистика**
- 20. Клінічна біохімія**
- 21. Клінічна фармакологія**
- 22. Медична генетика**
- 23. Маркетинг і менеджмент в охороні здоров'я**
- 24. Елективні курси**

**Завідувач кафедри травматології та ортопедії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця,
д.мед.н., професор**

О.А. Бур'янов